

श्यावाश्व आत्रेयः। इन्द्राग्नी। गायत्री

यज्ञस्य हि स्थ ऋत्विजा सस्त्री वाजेषु कर्मसु। इन्द्राग्नी तस्य बोधतम्॥ ८.०३८.०१

यज्ञस्य । ऋत्विजा- आचार्यौ । हि- खलु । स्थ- भवथः । वाजेषु- गतिमत्सु । कर्मसु । सस्त्री- शुद्धौ । इन्द्राग्नी । इन्द्र ईशनाधिदेवता । अग्निः पावकः सर्वभूतहितक्रतुः । तस्य- तस्य मम स्तुतिम् । बोधतम्- जानीतम् ॥१॥

तोशासा रथायाना वृत्रहणापराजिता। इन्द्राग्नी तस्य बोधतम्॥ ८.०३८.०२

तोशासा- शत्रून् हिंसन्तौ । रथायाना- रथगामिनौ । वृत्रहणा- आवरणबाधकौ । अपराजिता- अजेयौ ॥२॥

इदं वा मदिरं मध्वधुक्षन्नद्रिभिर्नरः। इन्द्राग्नी तस्य बोधतम्॥ ८.०३८.०३

इदम्- एषः । मदिरम्- हर्षदः । मधु- रसः । नरः- नेतारः । अद्रिभिः- ग्रावभिर्जडप्रतीकैः । अधुक्षन्- निष्पादयन्ति ॥३॥

जुषेथां यज्ञमिष्ट्यै सुतं सोमं सधस्तुती। इन्द्राग्नी आ गतं नरा॥ ८.०३८.०४

सधस्तुती- सहस्तुतियुक्तौ । इष्ट्यै- सदेष्टव्यै । सुतम्- निष्पन्नम् । सोमम्- रसम् । यज्ञम् । जुषेथाम्- सेवेथाम् । नरा- नेतारौ । इन्द्राग्नी आगतम् ॥४॥

इमा जुषेथां सर्वना येभिर्हव्यान्यूहथुः। इन्द्राग्नी आ गतं नरा॥ ८.०३८.०५

येभिः- यैः । हव्यानि- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यानि । ऊहथुः- प्रापयथः । तानि । इमा- इमानि । सर्वना- सम्भजनानि । जुषेथाम्- सेवेथाम् ॥५॥

इमां गायत्रवर्तनिं जुषेथां सुष्टुतिं मम। इन्द्राग्नी आ गतं नरा॥ ८.०३८.०६

इमाम्- एतत् । गायत्रवर्तनिम्- गायत्रसाममार्गम् । सुष्टुतिम्- शोभनं स्तोत्रम् । मम- मे ।
जुषेथाम्- सेवेथाम् ॥६॥

प्रातर्यावभिरा गतं देवेभिर्जेन्यावसू । इन्द्राग्नी सोमपीतये ॥ ८.०३८.०७

जेन्यावसू- जेतव्यधनौ । इन्द्राग्नी । प्रातर्यावभिः- प्रभाते गामिभिः । देवेभिः- देवैः । सोमपीतये-
रसानुभवाय । आ गतम् ॥७॥

श्यावाश्वस्य सुन्वतोऽत्रीणां शृणुतं हवम् । इन्द्राग्नी सोमपीतये ॥ ८.०३८.०८

श्यावाश्वस्य- प्राणतुरगवतः । सुन्वतः- रसनिष्पादकस्य । अत्रीणाम्- अग्न्युपासकानाम् । हवम्-
आह्वानम् । शृणुतम् ॥८॥

एवा वामह उतये यथाहुवन्त मेधिराः । इन्द्राग्नी सोमपीतये ॥ ८.०३८.०९

यथा । मेधिरः- मेधाविनः । अहुवन्त- आह्वयन्ति । एव- तथा । वाम्- युवाम् । अह्वे- आह्वये ॥९॥

आहं सरस्वतीवतोरिन्द्राग्न्योरवौ वृणे । याभ्यां गायत्रमृच्यते ॥ ८.०३८.१०

याभ्याम् । गायत्रं साम । ऋच्यते- प्रशंसितं भवति । तयोः । सरस्वतीवतोः- रसचोदनशक्तिमतोः ।

इन्द्राग्न्योः । अवः- रक्षणम् । अहम् । आ वृणे- वृणोमि ॥१०॥